

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 89.— Diumenge 20 d'Abril de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleys y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab enterà llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Lo Senyor Doctor

D. BARTOMEU ROBERT Y YARZÁBAL

MORÍL DÍA 10 DEL CORRENT

(a. C. S.)

L'Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca, l'Agrupació "Joveutut Catalanista" y las Redaccions de LO CAMP DE TARRAGONA y de la revista "Patria" y altres admiradors de l'eminent patrici, pregan á tots los amants de las glorias catalanas, se sepusecan concorrer als solemnes funerals, que tindrán lloc el prop-vinent dijous, dia 24, a l'Església parroquial de Sant Joan Baptista d'aquesta ciutat.

Li Exm. y Ilm. Senyor Arquebisbe s'ha dignat concedir vuitanta dies d'indulgències á tots los fidels que assisteixen á la Missa de Requiem.

L'evolució del poble català
y'l Doctor Robert

De cinch ó sis anys ensà, lo nostre poble ha sofert una evolució tan radical en lo pensar polítich, que boy no és cognegut; y questa evolució la trobem completament encarnada en la persona del gran patrici, glòria de Catalunya, lo Dr. Robert.

Féme historia. Nos recorda com si fos ara quan las desfetas nacionals de Santiago y Cavite van estremordir á tots los espanyols y particularment als catalans; perquè essent lo poble català que té més vida comercial y industrial dels de la Península, veia en grandíssim de perill sos interessos amenassats de mort per la pèrdua de las Colonias, y sobre tot per l'esbojerrament d'un govern y de sens premeditació de sus forças, a tall de Quixot, y sens haver estudiat lo problema cubà, causa del futur desgavell. Alashoras tothom fitáls ells á ne's constància, y é mitjà d'aquella atmosfera espanyolista, van defensar desde bo principi regoneixement de l'autonomia cubana, protestant las aclaparadoras desgracias que ns caurian assobre, y senyalant las causes y's viciis que las motivaven ensembs que's remeys que ns havíam estalviadas. Aquesta conducta li hi reportà la persecució de part del Gobern, que suprimí *La Renaixença* y altres periódichs; y á més l'antipa-

tia y'l bescanteix de locos y separatistes dels qui tenian per lema la màxima d'en Cánovas: hasta el último soldado, hasta la última peseta.

Però esdevingudas al peu de la lletra las prediccions del catalanisme, tot d'un cop, aquell poble que havia fet cas omis de la proclama de l'*«Unió Catalanista»* demandant la pau ans d'escalatar la guerra ab los Estats Units, girà sa vista envers las doctrinas d'aquell, si bé que á primer entuvi, com és natural, se feya molt difícil que las sapigués capir y se'n fes ben bé càrrec de llur trascendència que pregonavan un cambi radicalissim de la societat catalana, aclaparada per l'embrutidor caciquisme y sonificada per una ignorància completa de l'història de la seva personalitat. Per això, per anar pel camí de la regeneració català l'evolució, com se feu, y ben de pressa.

Lo primer pas fou lo missatge que firmaven los presidents de las cinc societats barceloninas, ahont s'hi alegava la verdadera representació de Barcelona, demandant una reorganisió regional, no tan completa com era de desitjar, però si prou suficiente para mostrar que lo poble català, plè d'energies, no volia resignarse á morir ab la trista sort dels demés pobles d'Espanya. En aquest fet, lo Dr. Robert com a president de la Econòmica, fou lo qui dona més alé á la causa, fent que molts y molts la seguissin subjeccions per la seva conducta noble y franca y en gran manera desinteressada.

D'aquest missatge el govern no n va fer

cap cas, seguint la conducta de sempre; però'l partit silvelí qu'alashoras se reorganisava, se'l va fer seu, á tall de programa, y ben aviat vegem al mateix Silvela predicar una administració autònoma, y á n'en Polavieja escampar als quatre vents, un programa bastant regionalista. No cal dir qu'això fou l'escola acoblar á tots los elements més o menys conservadors de Barcelona, assegadats de regeneració, y de qu'en Silvela, mercès á l'ajuda d'aquests y á las prometessas d'un Concert Econòmic com també d'una ampla desentralització, pujés al Poder. Las cosas tal mateix semblava que corrian bé, y encara més á l'esser nomenat ministre de Gracia y Justicia patrici català Durán y Bas, y alcalde de la ciutat contal lo Dr. Robert, qui alashoras sintetisà ben clarament aquell moviment devers lo regionalisme.

Aquest moviment era impulsat pels catalanistes evolucionistes, qui des de las planas de *La Veu de Catalunya* analizan orientantlo cap á la finalitat total del catalanisme, las Bases de Manresa. Y ho lograren, per sort, després d'algunes campanyas com la del Concert Econòmic, motivada per haver mancat á las prometessas en Silvela, qu'à l'esser al Poder no va enrecordar-se més del seu regionalisme; y això fou causa que las poques ó moltes esperances qu'alguns adhuc tenian en los polítichs á l'espanyola, les perdessem del tot, convencent, en conseqüència, cada dia més, de la necessitat d'una política de casa, catalana, que tornés á Catalunya sa per-

sonalitat jurídica, que tan bé defensà essent en lo Ministeri en Durán y Bas, administrativa y per últim política, que fou lo terme de la llur evolució.

Y en mitjà d'aquest gran moviment evolutiu del poble català envers sa vindicació nacional, s'hi ovira la magnàima figura del Dr. Robert com a cap-de-brot que corona aquesta obra gegantina. Home, per una banda, de gran intel·ligència y de molta grandesa d'esperit que sempre se'l vegé discorre y parlar ab lo més ferm convenciment, que sens dubte qu'aquestas qualitats lo portaren pel camí de las ideas salvadores fins á arribar á la defensa substancial de las Bases de Manresa, y per altra l'exemple, qu'és la predicació més eficàs, tirantse al camp de la lluita política quan més bé que may podia romandre dins l'esfera de la ciència gaudint d'una fama ben universal y ben guanyada, á ben segur que sembraren arrèu, arrèu la llevar dels nostres ideals que tan bé han anat germinant.

Portat al Municipi de Barcelona, en sa brèu estada, emprengué campanyas altament moralizadoras, captantse las simpaties de tot aquell poble que tan freaturava de l'espurgament dels abusos administratius. Sa nobilitissima conducta en la campanya, de bona memòria, del Concert Econòmic, y en las moltes altres que des de la «Lliga Regionalista», de la que'n era son President, va durles á terme contra'l centralisme y caciquisme absorvent que'n osfea, lo feren ben mereixedor de totas las simpaties de Catalunya, que veia en ell l'apòstol ferm y

decidit de sus aspiracions á una vida pròpia y lliure. Més tard, fet diputat a Barcelona per una aclaparant majoria; s'en anà al Congrés ab prou serenitat d'ànim y ab prou voluntat d'esperit pera emprendre la brega del parlamentarisme, en la qual no oblidava ls entrebancs de las pessimes predisposicions ab que tenian d'esser rebudas sus doctrinas per aquells *xarrières nacionals*. Y malgrat això, sa vèu, qu'era la de Catalunya, fou ben escoltada, escampantse per tots los indrets d'Espanya y repartint ab nots força simpàticas, que iniciaren un moviment quelcom regionalista boy en totas las Regions, fins en lo cor de la mateixa desventurada Castella. En això'l Dr. Robert va completar la seva gran obra política.

Mercès á la seva tática especial de dir tota la veritat de la cosa sens ofendre en lo més mínim á ningú; y mercès á la seva fermeza de caràcter y ensembs á sus paraules d'un raciocini sempre llògich y despegat d'afecte á si mateix, los ideals del catalanisme van obrir-se pas per allí hont los hi era més difícil y sobre tot més perillós, per quant de no haverse sapigut manifestar-se com cal, n'haurían esdevingut força prejudicis contra la causa de Catalunya que, esbandintse per totes las Regions mercès á las campanyas esbojarrades de la premsa més mercenaria, la madrilenya, molt hauria costat d'klärirlos y desarrelarlos després. Fou, per això, lo Dr. Robert, lo gran apòstol de la germanor dels pobles espanyols, senyalantlo's camí per ahont han d'arribar á la formació d'una Espanya

autònoma, que serà gran y respectada de tothom.

Següim, donchs, tots la via projectada pel gran Apòstol, sens desfalliment, behint ensembs la seva eterna memòria, ja que tan generosament donà sos prestigis molts, sa ciència, sos interessos y sa vida per la nostra veritable Patria, Catalunya.

Y bé cal al Dr. Robert un monument que recordi á las generacions venideras la renaixensa política del nostre poble, sintetizada per l'evolució del gran Patriu!

M. P.

L'enterro del Doctor Robert

Un dia de primavera ab las seves galanuras y joyosas vestimentas, ab sa llum riallera, ab lo potent esclat de vida que significa, no era pas lo march veritable que havia d'encaixar ab lo quadro de dol, d'un poble que sorprès per las fíbladas d'un dolor immens y soptat, comensava á reacció nar comprenent la grandesa de sa pèrduta.

Aixis mateix ho vā compendrel' hermós cel de nostra terra, que s'endolá ab vestiduras foscas, deixant sols filtrar una claror tèrbola, escorrent un vel d'aigua que sombrejava tot lo que pogués significar goig, contribuhint d'aquesta manera al dol de la Patria, perque no fos dit que tots los elements que l'integran, no portessin cadascú son tribut al plor d'una nacionalitat dolorida.....

Y à mida que anà avansant lo dia, las tacas grises y foscas del cel s'expandian y's comunicaven per tot, com una necessitat d'esclarir externament, d'exteriorizar la pena fonda qu'omplia las conciencias y las llars, de plorar per satisfier l'angoixa que oprimia tots los cors.

Y la nota fosca del cel se juntá, als tons grisós d'una terra fangosa, al vel d'aigua que anava espessintse de cada moment més; y's edificis endolcats, los fanals ab sas gassas que feyan entrevèure una llum groga y trista, los vestits negros, los pendóns coberts de negre, los semblants severs y plorosos, lo ritme cadencios de la pluja, lo remor planyívol de tot un poble dolorit, tot, tot se juntava, tot contribuhia, per tot arreu no's respiava més que una gran tristesa, una tristesa infinita, que donava á la gran ciutat l'aspecte d'un colós estemordit, aixafat per la massa inmensa d'un gegant.

Y una conmoció grandiosa desperrà aquella inmensa massa humana que tancava, que portava la representació de tot lo que á Catalunya és forsa, de tot lo genuinament català, de Catalunya tota, despertà de sa tristesa per arrencarli expresions de dolor al contemplar la caixa que guardava las despullas del gran patriu.

Y envolcallada en mitj d'aquelles akenades que feyan bellugar la massa d'aigua, s'enlayrà com una visió sobrehumana l'imatge de l'apòstol, ab las diferents formes de matisos de sa grandesa, y cadascú'l resucità en sa pensa per donarli un adéu de despedida.

L'un lo recordà encara quan ab los ulls enterbolits per la febre, l'havia vist devant son llit, portantl'esperança suprema y després la vida, lo benestar de la salut.

L'altre'l contemplà ab l'agrahiment infinit quan extengué sos brassos per protegirlo y ajudarlo contra'l fort en la despiadada lluya per l'existència.

Lo recordarem quan sa paraula filtrà en nostras intel·ligencies las primeras clarors de la Ciència de curar, desde'l sitial de sa càtedra, quan escoltauam sa vèu qu'il·lusió'n nostres sentiments los més preuhats de nostra joventesa cap al camí de l'amor á l'Humanitat, quan nos inicià pel viàrany tan ric en alegrías de l'ànima, de l'investigació científica, quan nos gravà en nostra conciència'l debes d'una missió social d'amor y de desinterès, una obligació d'escampar lo altruisme. Sa imatge sempre venerada s'emportava'ss mellsors anys de nostra vida ab quina època anava junta, ab totes sas esperances, ab tots los somnis futurs.

Lo vèyam d'altra part ab sa grandesa científica acompañant als que ja pertanyian á l'Història, ajudant á complir sas planas, contribuhint ab son poder intelectual á aixecar lo nom y la ciència de la Patria. Lo mestre com l'anomenarem sempre, era per nosaltres lo simbòl de la Medicina, la perfecció de nostras aspiracions, l'ideal de la Ciència.

Sa imatge que á las hora's s'enlayrà, serví y servirà per recordarnos sas virtuts com á metje y com á ciutadà, per confortarnos en mitj dels aspres desenganyos que porta tota misió social aixecada.

Sens distinció, d'uns ni altres, volava imponer sa figura de gegant

polítich, resumint las aspiracions de un poble que ha despertat anyorant sa grandesa passada, y com si'l pensar de tot Catalunya s'hagués transmès á sa poderosa intel·ligència, per Catalunya fou á desafiar al llop en sa propia cova, á fer sentir la vèu de la veritat al palau de la mentida. ¡Llàstima de rahons y de veritats per convencer un auditori d'analfabetas impenitents!

Y'l cel seguia plorant y corpresa per una emoció fonda, molt fonda, y batrejant sas llàgrimas á las del cel, en llarga filera negra ondulant, seguia aquell poble, racantl' no poder fer més encara, no poder tributar com los pobles de la velluria honors casi divins, á qui encarna la Patria, ja que la Patria és quelcom qu'està per demunt de tots.

Y's descobrián tots ab respecte quan los restos mortals del gran home condulhíts en mans de sos deixebles desfilavan pels carrers de la ciutat plorosa.

Després una filera nova que correu de la ciutat dels vius á la dels morts y allí una munió qu'entràtida escoltà ab respecte las paraules de lloansa, que com un cant de despedida's tributavan al mort que per davanta vegada contemplarem.....

Y las clapas negras del cel s'esqueixaren per deixar pás á un raig d'un sol esmortuit y trist que volgué donar son comiatge á l'estimat rostre que may més havíam de veure. Complerta sa missió, s'amagà deixant al cel altre cop en son dol.

Més tard retornava la gran massa, los comparsas de l'Historia, qu'acabaven de deixar al super-hom á la tomba dels Gimbernat y's Matas, al sital de Fivaller y Casanova.

DOCTOR PEYRÍ.

FEM VÍA

El Sr. En Joan Pallarès.

La bona acullida qu'inmerescudament ha tingut entre's periòdics locals amyants de la cultura popular, l'idea llençada al vent en las columnas d'aquest setmanari, ns anima pera continuar nostra tasca tornant á parlar de la necessitat per tots sentida d'instaurar en nostras escolas la nova assignatura de *Treballs manuals*, feta obligatoria pel Sr. ministre d'Instrucció pública per Real decret qu'inserta la *Gaceta* en fetxa 17 d'Agost darrer, sense nota de cap mena que aplassi l'implantació de la mateixa pèra quan los mestres l'hagin après; puig ab molt bon sentit práctic lo Comte de Romanones va suposar que no tots dormiràn l'aguayut y que per medi de las sanitoses corrents pedagògicas que per fortuna d'alguns anys en questa part s'han establert entre algunes mestres d'Espanya y's de fòra d'ella, francesos y italians en particular, s'havien posat al corrent en teoria d'aquesta nova ensenyansa que tants prossòlits ha fet en tot lo mon civilizat.

No obstant, com no n'hi ha prou ab coneixer una cosa pèra poguerla ensenyar degudament als deixebles, y no ser que's fassí un detingut y la borriós estudi que sols se pot resoldre á copia d'ensajos que fan perdre molt de temps y aquest fa falta per altres assignaturas, sinó qu'es també necessari sapiguer com ha d'ensenyarse, es per això que ns decidirèm dirigirnos á vostè, com á cap pare de nostre Excm. Ajuntament, pera que possante d'acord ab tots sòs dignissims companys veigessin de fer lo petit sacrifici proposat en nostre primer escrit, sacrifici que no tan sols Tarragona en tocaria'ss profitsos resultats qua són d'esperar, sinó que tota la comarca n'hauria esment, si, com molt bé podria ferse, aprofitant la vinduga dels mestres de la província per assistir á las ayals conferencias que'n aquesta capital s'organisan durant las vacacions d'Estiu, s'establisca'n cursets de vuyt ó deu días per tots aquells que vulguessin ferse c'rech de lo que són los treballs manuals á l'extranger.

Lo qu'hi hagi qui busqui grosses al beure, preténent entopir una determinació que tant nos'enalteria á tots los fills d'aquesta terra y que á tan bon lloc posaria lo nom de l'Ajuntament devant dels ulls de tots los demés d'Espanya, no ha de ser obstacle pera que'l Consistori fassí via aixecant la bandera del treball manual sota la qual s'aixopluga la perfecció humana en quant es feyna conscient y realisa'l bé en benefici propri y de nostres consemblants.

Si hem escullit l'escola de Ripatransone y no la de Naàs pera camp d'operacions dels mestres que s'hi enviin, es per las moltíssimas ventajas que aquella té sobre d'aquesta,

com demostra molt bé nostre bon amich y estimat mestre en Ramón Cluet en lo darrer número de Lo Camp, y, ademés, perque'n Consolat coneix y domina la llengua castellana, degut al continuu contacte que ha tingut y té ab los nombrosos mestres que allí acudeixen de las repúblicas sud-americanas, mentre que a Naàs no cal que hi vagi que no poseheixi l'idioma francés.

Mes deixant á part totes aquestas menudencias que sols hem tractat per si algú tingüés interès en desviar la qüestió de son véritable camí, y aixecant los ulls enllaire pera no veure lo llot de petitas passions que sempre que's tracta d'una bona obra surten á relluhir, fem via, y tinguem lo convenciment de que la nova ensenyansa de que'n ocupèm nos porta á conreuar y desenrotillar en la ànima del noi lo més ferm amor envers lo treball.

Los nens que avuy passan per las escoles d'Espanya, tretas honorables excepcions, no reben preparació de cap mena pera las professions manuials que molts d'ells haurán d'exercir després, qui sab si tota sa vida, y això fà que nostra joventut d'avuy en dia se senti més atreta per las carreiras literaries ó científicas, que no pera empender negocis ó explotar industrias, mal que venim patint de molt temps há, no tan sols nosaltres, los fills de Tarragona que tan desitjosos anèm de que prosperi l'industria local, sinó tota Espanya, i trista conseqüència dels habits sedentaris adquirits á l'escola!

Fem via, donchs, senyor Pallarès, y no li cápiga dubte de que si això's realisa, á vostè y demés companys de Consistori deurà nostra propera generació, á més del gong que produueix l'equilibri entre las forses físicas y intelectuals, qui sab si també'l medi de satisfer las necessitats de la família, poderosa ancora de salvació en lo procèlos mar de la vida.

CARLES VIOLA.

CATALUNYA Y GIBRALTAR

Gibraltar, ciutat de la província de Cádiz apressada pels inglesos, qu'enca la reténen injustament, fou atacada (de per riure) en 1782 per las tropas espanyolas y franceses per mar y per terra, y segons contan las cròniques, la remor de la llyuta y las canonades, no feren més soroll que'l que fan las llaunes d'una cuyna. Se malogrà l'empresa, aixecantse'l famós siti que tenia embabieada á tota Europa.

Extingida per primera vegada la línia directa de l'ilustre y gloriós estirp dels comtes de Barcelona, que durant tres segles havían regnat en Aragó, per primera vegada també un príncep castellà de la bastarda dinastia de Trastamara, vé a ocupar lo trono aragonès. Lo casament d'aquest ab Isabel y l'estratagema de Càsp, fa que recaiguin en ell las coronas catalana-aragonesa y espanyola. Per respecte á la llei (no's pot comprendre d'altra manera) los catalans no protestan, però no'ls acaba de satisfer un rey extranger. Al sortir los embaixadors dels tres regnes Catalunya, Aragó y Valencia á rebre á son nou rey, aquests últims entraren en territori castellà, cosa que no ho feu lò de Catalunya, que ni tant sols passé de la ratlla, sinó que ni volgué apearse pèra besarli la mà com los altres feien. Tres vegadas los nostres fèrenli jurar que respectarí y defensaria nostres tirs y llibertats ans que jurari obediència com á comte de Barcelona.

Un y altre paràgraf los trobarà més ó menys ampliats en l'història d'Espanya; no he fet donchs més que copiar, ja perque no sia dit que s'escriu lo que's vol, y mon objecte no és altre que'l de posar als ulls del lector una comparansa que no deixará de mortificar á aquests catalanòfobos madrileny's que se'n menjarian de viu en viu desde Madrid estant.

A Gibraltar que constitueix un cau de contrabandistas, un padró de ignominia pera Espanya; una vergonya tan gran que no hauria de deixar de anomenar espanyols fins que á sa casa hi hostatjessin, com á verdaders amos, á qui's plagués y no á qui odián ab tota l'ànima, á Gibraltar, lo respectan per forsa, perque no los hi queda altre recurs.

Y en cambi á Catalunya, qui á truch d'unas garantias que ab prou feynas coneix, dóna ab tributs y ab quintas lo que a proporción no dóna cap més regió d'aquest Estat, se la amenasa constantment y menys mal si no passessin d'amenaças; se la lliga; se li falsifica'l vot amèn de lo que ja s'ha fet ab ella qu'és ignominios.

Y aquests són los caballers, los homes d'honor, aquells que per batres ho fan ab armas igualas perque ja sa-

ben d'antemà que no s'han de matar.

A Catalunya perque demana lo que té dret a pèndres; á Catalunya que sosté una cort ben a pesar seu, però que'l fi la sosté, escarnis, insults, tributs més crescuts y empresonaments.

Y a Gibraltar, que pensan ferli a aquest bon senyor?

Vos l'han près, eh? y això que no era com Catalunya una nació lliure, sinó un tròs de mare patria.

Aixis nos ensenyen aquesta gent; rès de grat y tot per forsa.

RICART ROCA.

Comentaris

Nos ab nos

Una de las cosas que'm carregan més és això de las modas, que resultan un verdader despotisme. A qualsevol modisto de París se li acut una idea estrafalaria, y ja tenen *ipso facto* á mitja humanitat, per no dir tota, preocupada en ferse'ls vestits amples si abans eran estrets o estrets si abans eran amples. Y lo pitjor és que no solzament en qüestió de indumentaria s'ha de seguir la moda, sinó en tot, que pera tot hi ha modas.

Digui, qu'és una moda això de las vagas? Y tant com ho és, puig per la cosa més insustancial, vaga al canto. Aquí no havèm pogut resistir las corrents vagistes, y á falta d'obrers—ò perque ls pochs que hi ha vagen per forsa,—s'hi declararen las gallinaires. Afortunadament la cosa no prengué proporcions terribles y avuy podèm seguir tirant gallina á l'olla.... si la butxaca no balla massa prima.

Y vegim si s'és veritat allò que dihem de las modas: arreglada ó embastada la vaga de las gallinaires, n'esclata un'altra, que si Déu, nostre Senyor, no hi posa un remey, ocasionarà moltes desgracias; nos referim als regidors que componen la Comissió de Gobernació, quals regidors veysten qu'el projecte de Reglament pera l'Escorxador, passaría las forces caudines y que l'Ajuntament se proposa espurgar de malas llevors, se confabulen y cap d'ells assistí á la darrera sessió. A n'en Virgili, que pera militar no tindrà prou, li donaren la consigna d'oposarse á la discussió de las esmenas, perque no hi havia present cap individu de la comissió. L'Ixart y altres sostingueren ab molt bon criteri legal, que's podian discutir, però que solzament per atenció ho deixarían pera la sessió proxima. Està molt bé, però en igualtat de circumstancies, los caciquistas hauríen guardat la mateixa atenció! Ni los mils, bons són ells pera tenir escrupuls de certa mena.... Hauríen tirat al dret sense que rès hi valgués. Donchs lo mateix debien fer los altres.

Altrament nos sembla que á la célebre comissió de Gobernació la tindrà de posar en solfa més de quatre vegadas y ho sentirèm per un ó dos dels seus indviduos, que si no fan l'ull viu, en tot lo que proposan los caciquistas.... los embarcarán més d'una vegada.

Y ara que parlèm de las coses de l'Ajuntament no estarà de més que co'piem un paràgraf espigolat d'un llarç solt qu'el diumenge passat publicà *La Opinió de la Província de Tarragona* é istals adyacentes. Vegim com s'explica: «Arguments son testos de escasísima importància si se tiene en cuenta que lo que se pretende es sumar á sus votos los de los concejales que en el Ayuntamiento simularon sacrificar sus ideas á una economía mal entendida, y solo consiguieron que reine el desbarajuste más completo en la desdichada casa del pueblo, saliendo á contradicció diaria en los acuerdos tomados, y á desautorizar por completo la autoridad de la Corporación».

D'aixo de las economias anèm coixos, veritat? Y pensar que no hi hauria desbarajuste si ls haguessin deixat nomenar 6 ó 7 empleats més á l'Escorxador!

Però parlant en serio, direm que no saltes no sabém si las economías són bien ó mal entendidas, però lo que si sabém és que són absolutament necessàries, si's vol normalizar l'hisenda municipal. L'escassetat de diners no permet rès y gracies que's puguin anar tapant los nombrosos geps que deixá la passada administració. Si allàvors los amichs del contrarebre no haguessin sigut tan pròdichs ab los diners de la pubilla, puig ells eran gayre bés los amos de la desdichada casa del pueblo, no'n trobaríam avuy ab las caixas buydias, inclòuent la d'Ensanxe, qu'està més neta qu'una patena, gracias á la célebre y may prou-abalada Liquidadora.

Quan los provincians vulgan parlar de las coses de l'Ajuntament, cal que abans fassin exàmen de conciència, per no exposar-se á ensopregar sempre, causant l'hillaritat del públic. Si fins'ara'vent se ls hi presenta de proa y rès los hi surt bé, tingan paciència que d'aquí endevant... encara se ls hi presentarà més, fins que se'n vagin a les rocas.

Cap ahont guisen

Decíamós ayer.... que, resolta la crisi á favor de n Sagasta, los partidaris de la concentració havien quedat esma-perduts, y defraudats en las seves confiances de gaudir las dulzuras del presupost. Aquest nou desengany y la perspectiva de seguir dejunant fins sab Déu quant, ha fet tronollar la fe en los partidaris del Duch de Tetuán, d'aquest il·lustre procer depositari del testament d'en Cànovas y fidel guardador de la seva memòria. Aixis no podèm seguir, devián pensar los més significats amichs de Te-

tu

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antisèptics, anti-catarrals y anti-asmàtics que's despenen mèntors van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARRS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARIS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

les (Però senyora *Opinió* jés lo mateix mestres normals que Professors d'Escola Normal? ¿Des de quan aquests Professors explican als Mestres? ¿Que també és lo mateix Mestres que alumnes que aspiran a ser-ho) luego con mayor motivo no los habrá de estos últimos.» Qu'és com si diaguessem: hi ha periòdichs que portan tonterías escritas, luego tots los escriptors son uns tontos. ¡Quin cacumen, quina instrucció y quina lògica! A Espanya hi ha Mestres elementals, superiors y normals que coneixen lo Treball manual, qu'ensenyan d'ell tot allò que saben practicar y que desitjan posseir aquesta assignatura ab tota perfecció p'ra ensenyalar d'una manera ordenada, metòdica y completa.

Si *La Opinió* se publicés á las Baixecas, podríam atribuir á ignorància lo que diu; però ella sab, molt bé que á Tarragona hi ha escoles que han fet molts assaigs sobre treballs manuals, y si no mal recordem, ella, á l'igual que altres periòdichs d'aquí y de fòra, han publicat relacions d'aquests treballs y's han elogiad, tal vegada més de lo que mercien. Sab los honors que ha fet á una escola de Tarragona l'únich llibre que sobre aquesta materia s'ha publicat á Espanya. Si ho ignora llegeixi'l Treball manual per Ezequiel Solano (l'autor de qui s'apropia l'article del darrer diumenge) y veurá com Tarragona, en aquest assumpte, s'ha anticipat al resto d'Espanya.

Com podrán veurels nostres llegidors per l'esquella que publiquèm á la primera plana, lo dijous vinent, á las onze del matí tindrán lloc á l'iglesia de St. Joan d'aquesta ciutat, solemnes funerals en sufragi de l'ànima de l'eminent patrici Dr. Robert.

L'esmentat acte, al qui serán convocadas la distingida família del difunt y totas les entitats catalanistas, promet revestir gran solemnitat, y sens dubte resultarà una prova més del sentiment que'n totas las classes socials de Tarragona ha produït la mort del gran home que plora tota Catalunya.

Sabèm que ha sigut molt comentat lo solt publicat en nostre darrer número sobre l'importantíssima qüestió de l'enllaç dels ferro-carrils de Madrid Saragossa y Alacant y Nort, á Reus, y que fins hi ha qui dubta de que la notícia siga certa.

Aixòns obliga á insistir sobre aquest punt, manifestant que se'n informà del estat de les negociacions entre las dues companyias interessades, directament desde Madrid, per personas que ns mereixen lo major dels respects, y que al donarnos compte d'una manera casi oficial, de que prompte seria un fet tant desitxada millora pera Tarragona, nos impossaren dues condicions: la primera que ns doneixin la notícia en nostre periòdic al qui volian reservar la preferència, y la segona que de cap de les maneres nos autorisaran á fer públics los noms dels qui, ab fe y constància, han treballat y treballan pera conseguir la

prompte resolució d'un assumpto que's presenta bastant enredat.

Per avuy donchs no podem ser més explícits, tenint aquest solt per únic objecte refermar la certesa de nostra informació, sens perjudici que una vegada conseguit l'enllaç fém públics los noms dels qui sols guiat per un veritable amor á Tarragona, tant s'han interessat en aquesta qüestió. Estèm segurs de que al ferho'ls contrariarem, mes així y tot, b'és que Tarragona sàpiga qui foren los que sens miras egoïstes de cap classe y fins sens havérlohi pregat, han posat totas sus influencias, amistats y prestiges al servei de nostra benvolguda ciutat.

Haventse declarat la glosopeda en lo bestiar de Galicia, principal punt de ahont se surteixen los mercats de las més importants poblacions d'Espanya, amenaça encara més lo prèu de la carn, que ja's paga en nostre país á un prèu bastant alt, en comparació á lo que val dit article en altres punts d'Euroopa,

—Camises y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

A Londres la carn costa sols á 50 céntims, gracias á las grans empresas comercials que la transportan y conservan en cambres frigoríficas desde l'Australiá y la República Argentina, y á poch més de un franch se ven á Paris lo kilo del mateix article, importat per la companyia Sinenca de Buenos Aires.

Aquí á Espanya s'han importat desde fa poch las primeras partidas de bous vius de l'Argentina, que mentres escasejí'l bestiar nacional poden ésser una solució, mes no deixa d'ésser molt raro que tant prompte hi ha hagut empresas extrangeras que s'han proposat explotar aquest negoci á Espanya, lo govern hagi acordat rebaixar los drets arancelaris en un 50 á 75 per 100 á las carns vivas y mortas durant sis mesos.

Las mateixas facilitats que han trobat en las esteràs oficiales, sembla que trobaran tambéls importadors de bestiar viu per part de la companyia del Nort, puig se pretén y és facil se consegeixi una tarifa especial peral transport desde lo punt de desembarcament als mercats consumidores.

Tot això de moment pot ésser beneficiós, mes molt serà que l'ocasió tan propiciament escollida, no sigui després causa de la ruina de la ganadería nacional.

Aquesta nit tindrà lloc un extraordinari ball en la novella societat «Niu Artístich Recreatiu», que promet ésser una de las festas més atrayentes de la fiesta d'enguany.

Los Srs. Socis poden recullir las invitacions aquest demà de dèu á una.

La Comissió d'Ensanche ha rebut ja los antecedents que tenia demanats pera resoldre lo paviment que s'adoptaria peral passeig de la secció central de la Rambla de Sant Joan.

Asfaltarlo com se pensava, no pot ésser per lo pujat del prèu, puig costaria l'important cantitat de set á vuit mil duros.

Se pensà despès en pavimentario ab cement Portland y en aquest cas costaría unas sis mil pessetas, mes no és fàcil que per aquest any se fassi, en primer lloc per ésser l'època massa adelantada y necessitar per lo menos dos mesos y després per altre ratió poderossíssima y és que no pot gastarse la cantitat de sis mil pessetas á la Rambla per haversen gastat massas á la Plaça dels Infants.

Y encara hi havia que hi volia ferhi jardinet.

Totas las misas que's celebraran demà dilluns, de sis del matí fins al mitj dia en la parroquial iglesia de Sant Joan Baptista, serán aplicades en sufragi de l'ànima de la Sra. D' Agna Chacón y Sanchez, (q. a. C. s.), virtuosa esposa de nostre amic D. Francesch Nel-lo, a qui, lo mateix que á son fill nostre estimat company D. Francesch, reiterem ab aytal motiu l'expressió del nostre condol.

—Camises y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

En l'últim número del Butlletí del Colègi mèdic d'aquesta ciutat s'hi publica un ben escrit article, dedicat á la mort del Dr. Robert, degut á la ploma de nostre particular amic Don Pere Aguilera.

La falta d'espai nos impedeix ocuparnos ab l'extensió que voldriam.

Segons una disposició qu'acaba d'ésser firmada per lo Minstre d'Hisenda, las societats obreras tenen dret á que se les declari exemptas del pago de l'impost de Timbre, per sa documentació.

Avuy tindrà lloc l'acte de administrar la comunió pascual als malalts del Sant Hospital.

A causa del poch floreixent estat econòmic de l'establiment, la professió anirà directament de l'Iglesia á las sales dels malalts, precindintse de que recorri varis carrers del barri, com se feya en anys anteriors.

Lo caciquisme ha pogut per fi sortir per la seva, obtenint del govern lo trasllat del digníssim enginyer Sr. Camprubí. Lo telegrama que copiem á continuació y las prestigiosas firmas qu'el suscriuen demostran lo pésim efecte que tal mida ha produït a Tarragona. La falta de lloc nos vedà ser més expressius en las nostres manifestacions, però ja ho faré un altre dia.

Excm. Minstre Obras públicas.—Madrit.—Lo trasllat del Inginyer chefe província Tarragona ha produït en aquesta ciutat general disgust. Preguem V. E. deixi sens efecte tan injustificada mida, considerada per l'opinió pública sensata com un càstich á la integritat d'aquell funcionari y un triomf del caciquisme enemic irreconciliable dels empleats que defensan ab tot coratge los interessos de l'Estat.

Robert Guasch.—Dalmau germans.—

participa á sa nombrosa clientela y al públic en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entressol; demunt de la tenda «Las Balcaras», ahont los ofereix son esmerat servei al mateix temps que prèus molt econòmichs.

AVÍS PACIÁ MANUEL

Especialitat en abrichs de senyoras

presentants directes ó delegats de todas las associacions.

Ab molt gust correspondrem á l'indicació de la Junta permanent de l'Unió.

Avuy celebra nostra ciutat sa fira anyal de quincalla, efectes de cuina, eynas y altres petites per l'istil.

Es una festa que ve á ésser la primera d'estiu, començant las seyyoras á lluir vestits clars y's homes algun qu'altre barret de palla.

Los cafès de la Rambla posen per primera vegada las velas y taulas al carrer, que tan agradable aspecte donan al passeig de la Rambla sobre tot.

Interesant y variat com sempre resulta l'últim número de *Patria* correspondent al mes de Juny de quina importància tant en la part literaria com en l'artística poden ferse carrech nostres lectors pel següent escullí sumari:

Robert, per La Redacció.—Pregaria, per Mossen Jordi.—Trángul, per Joseph M. Coll y Rodés.—Los caritatis, per Eveli Doria y Bonaplata.—Gazettillas de folklorisme, per Valeri Serra y Boldú.—Neu, per Jordi Canadell y Jacobs.—A una fadrineta, per Anton Forns Torelló.—Furetejant per les golfes, per Joan Poblet.—A una mare víuda, per Ramon Arrufat, pobre.—De nostres clàssics.—Las dos roses, per Lluís Benages.—Bibliografia, per J. P.—Crònica.

—Entreteniments.—Grabats: Vilanova y Geltrú. Biblioteca Museo Balaguer.

—«Repos», (Arcadi Mas y Fontdevila).

—«Blancaflor», (canció popular catalana).

—Montblanc: Exterior de la Parroquia de Santa Maria.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

LINIA DE VAPORS SERRA PERA LIVERPOOL

Sorrigut d'aquest port lo dia 24 del corrent lo vapor **Paulina** capitá Chacartegui, admitei carrega y passatges.

Lo despatxa son consignatari D. Modesto Fenech.

Ibarra y C. a de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Péra Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcia, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasajes, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y Paris.

Sorrigut d'aquest port lo dia 24 de Abril lo vapor **Cabo Nao** son capitá D. Celestino Echevarría, admeten carrega y passatges per els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

CAP D'ANY DE LA MORT DE

Donya Agna Chacón y Sanchez de Nel-lo

(H. C. S.)

Sos asigits viudo Don Francesch Nel-lo y Catalá, fill Don Francesch, germans, cunyats, oncle, nebots, cosins y demés parents, presents y ausents, pregan á sos amics y coneixuts l'encomaní á Deu y'ls hi participan, per si tenen voluntat d'assistirchi, que'l dillums 21 d'aqueix mes en la parroquia de Sant Joan, de sis del matí fins al mitj dia se resaran missas en sufragi de l'ànima de la difunta.

Xampany Catalunya, MIRÓ Y TARRAGO.—Reus

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a-Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrofulacriónica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a-Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assenyalarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica a causa d'afeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

**COLONIALS Y QUEVIURES
DE
Joseph Cardona**

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licors y xampans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafès, xacolatas, sures y pastes para sopas, etc.

Portalet, i Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

Maquinaria agricola, industrial y vinicola

Complets assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA
Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'ardars y bogits pera fonda llauradars y demés màquines agrícolas.

**LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS**

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despatxan tota classe de vins y licors de les més acreditadas marcas á preus molt econòmics.

Se serveix a domicili.

RELOTGERIA

DE

F. RIGAU

Baixada de Misericordia, 14

TARRAGONA

Grau assortit de rellogetes de totes classes y preus. Taller de compostures.

La Menorquina
PASTELERIA Y CONFITERIA

DE

Ramón Montserrat

Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic á més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirllades del Pilar y Belgas. Cafès torrats diariament. Xerez y Xampans de totes marcas.

Se serveixen bodes y bateigs

Gran fàbrica de braguers
34, Unió, 24

Hernadios (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédics. Especialitat en lo bruguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent a Cirurjia y à Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de conéixerla, tant per los generos de son català com per los preus redunits.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

BOTIGA DE VARIS GENEROS

DE

J. GÜELL

39, Major, 39.—TARRAGONA

Capas de 3 á 15 duros
Gran existència en capas de classe superior ab elegants y variades gires á preus de fàbrica.

Ademés hi ha un complert assortit de gèneros pera senyors y senyors, propis de la present estació.

Camiseria, sastreria y gèneros de punt. Mundos, pàrguas y cotilles.

Llensols de cotó, de 8 pams ample per 13 y 1/2 de llarg, á 10 rals un.

Tancat los dies de festa

39, Major, 39.—TARRAGONA

Única que conté un 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de cal y de sosa. Aprovada y recomenada pel Colegi Médich oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia à l'Universitat de Madrid. Es aliment, lleminadura y medicament tònic y estimulant del desenrollo fisich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y l'trencar las dens; d'efectes positius en las embragues y en l'infància. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable (s'conserva sempre.)

Cura la tos, catarrus, bronquitis, tisis, escrufulas, hifatisme, raquitisme, debilitat, poaire, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no receptan despatixans ni prenen los bons espanyols. De venda, en totes las farmacis.

Déposit: Dr. Andreu, L. Gaza Barcelo-

n G. García, Martín y C.^a, y Fernandez, 4,

Madrid y en totes las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

Emulsión Nadal

ES LA MILLOR

fosfats de cal y de sosa. Aprovada y recomenada pel Colegi Médich oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia à l'Universitat de Madrid. Es aliment, lleminadura y medicament tònic y estimulant del desenrollo fisich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y l'trencar las dens; d'efectes positius en las embragues y en l'infància. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable (s'conserva sempre.)

Cura la tos, catarrus, bronquitis, tisis, escrufulas, hifatisme, raquitisme, debilitat, poaire, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no

receptan despatixans ni prenen los bons espanyols. De venda, en totes las farmacis.

Déposit: Dr. Andreu, L. Gaza Barcelo-

n G. García, Martín y C.^a, y Fernandez, 4,

Madrid y en totes las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

Pianos

convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduïts.

Antich y acreditat magatzem de música de

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats a preus

ANTONI ICART Y ALASÁ

23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrerosos clients y al públic en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha estableit á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1er

(cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentlosí així mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antigua clínica dental

Plaça de Prim, núm. 2, primer pis

DE LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícoles á vapor

En la Redacció y Administració de L'art del Pagés, **Príncepsa, 11, principal, 1.ª, Barcelona**, se donarà rahó de las condicions econòmicas pera desfondar terrenos pera'l cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avui.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaria.

Darán rahó á l'Administració d'aquest setmanari.

Calefacció per petroli

Economia

BON CALOR SENS OLOR

Higiene

Calorifer DITMAR

PR: 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complets assortit de medicina pera curar així antisèptics.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinales

TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTOS QUÍMICOS

SEBASTIA CARDONA

Trobaran los aficionats á la fotografia un assortit complet de cumbres, trespres, cubetas, prempres, escorredors, dispositius d'aigua, estumadors, cintres, llançols de varas formes, carabínes, paper curat Lumière, paper bromurat d'uri, plaques porcellanes, targetas postals sensibles, estereoscopis y visió estereoscòpica y bany viratge combinat.

Dispòsit del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca "Tambaur".

Càmara instantània, Llāmp express

Periscope-Delta diafragma iris

Express mínim 6 1/2

de campanya

instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)

linch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que he rebut las càmbras Stereoscòpicas (Delincha-cartouche) ab propietat de poguer aplicar plaques y pel·lícules. Premiada a l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa a Espanya que's troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més rápid, no s'altera ni taca

PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües

de semi-seda y cutó, de color-inalterable

y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova

al devall d'un canólo.

Ademés, també té uns vanos

ab uns pintats tan rebòns,

que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer millor,

apropos per regalos;

causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas

y un gran assortit de bastons,

parassols de totes menes

que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa

en 'an bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats a preus

CLINICA DENTAL

DE

D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU

PROFESSOR-DENTISTA

Uniò, 44, pral.—Tarragona

Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extracciós sense dolor.